

Vastaus valtuustoaloitteeseen päiväkotien yhdenvertaisuustyötä ei tule lopettaa

8171/00.05.00/2024

Kaupunginvaltuusto 07.10.2024 § 66

Puheenjohtaja Paula Werning esitteli valtuutettujen Jenni Aikion, Iida Pilli-Sihvolan, Kaisa Spiesin, Taina Talvalan, Liisa Varjolan, Janne Wallin, Henna Hovin, Camilla Relanderin, Kirsi Kekin, Sanna Jacksenin, Christa Carpelanin, Timo Lehmusmetsän, Mika Bymanin, Sari Melkon ja Sami Arolan jättämän seuraavan valtuustoaloitteen:

”Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Kouvola jatkaa yhdenvertaisuuden edistämistyötään päiväkodeissa Kouvolan aiemman linjan ja nyt vielä voimassa olevan lain hengen mukaisesti riippumatta siitä, että lakisääteinen velvoite poistuu.

Petteri Orpon hallitus valmistelee parhaillaan lakimuutosta, jonka tavoitteena on keventää päiväkotien velvoitteita edistää yhdenvertaisuutta. Siis sitä, että jokainen lapsi tulisi kohdatuksi päiväkodin arjessa yhtä arvokkaana riippumatta esimerkiksi ihonväristä, kielestä tai kulttuuritaustasta.

Yhdenvertaisuussuunnittelussa ei ole kyse vain palasta paperia vaan keinosta tuoda osaksi päiväkotien arjen toimintaa ne arvot, joihin varhaiskasvatuksen on määrä perustua. Opetushallitus onkin ansiokkaasti tuonut hallituksenkin tietoon, että päiväkotien yhdenvertaisuussuunnitelmista luopuminen on ristiriidassa hallitusohjelman, hallituksen rasismien vastaisen ohjelman ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kanssa.

Kouvolan kaupunki on sitoutunut edistämään tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja ihmisoikeuksia kaikessa toiminnassaan. Olemme kaupunkistrategiassa vahvuksiemme pohjalta valinneet keskittyä kasvussamme lapsiin ja nuoriin sekä yrityksiin, joiden kautta hyvinvointi leviää kaikille koko kaupunkiin ja kestää aikaa. Arvoissamme olemme linjanneet, että reagoimme vastuullisesti ja ketterästi niin oman toimintaympäristömme kuin maailman muutoksiin.

Lain mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tavoitteena on myös antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.

Päiväkotien henkilöstö ansaitsee tukemme siinä, miten arjesta lasten kanssa tehdään mahdollisimman inklusiivista eri taustoista tuleville. Meidän kaupungissamme ei tule olla sijaa rasismille ja jokaiselle ihmiselle kuuluu vapaus olla oma itsensä.”

Kaupunginvaltuuston päätös:

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kasvatus- ja opetuslautakunta 29.01.2025 § 10

Valmistelija: varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Kirvesniemi, puh. 020 615 7224 , tiina.kirvesniemi(at)kouvola.fi

Varhaiskasvatuksen toiminta perustuu Kouvolan varhaiskasvatussuunnitelmaan (Kouvolan VASU), joka on velvoittava asiakirja. Se tarkoittaa valtakunnallisia perusteita kuvaamalla kouvolaalaiset tavat suunnitella, toteuttaa, arvioida ja kehittää varhaiskasvatusta. Se on tiivis kuvaus riittävän hyvästä työstä sulkematta pois mitään lain, asetuksen tai varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden edellyttämää tavoitetta ja sisältöä. Kouvolan VASU:a ohjaavat mm. kaupungin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma. Kouvolan strategisten linjausten mukaisesti varhaiskasvatuksessa toimimme yhdessä: kaikkien mielipiteitä kuunnellaan ja arvostetaan. Toimintatavoissa korostuu osallistaminen ja erilaisuuden kunnioittaminen.

Yleisperiaatteemme ovat YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen, varhaiskasvatuslain ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaiset: lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen huomioon ottaminen, yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus sekä lapsen syrjäntäkielto. Kouvolan VASU:n toimintaa ohjaavista arvoista keskeinen on yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus. Tämän arvon toteutuminen näkyy varhaiskasvatuksessa siinä, että lapsilla on sukupuolestaan, syntyperästään, kieli- ja kulttuuritaustastaan tai häneen liittyvistä muista syistä riippumatta mahdollisuus kehittää taitojaan ja tehdä valintoja. Henkilöstö luo moninaisuutta kunnioittavan ilmapiirin, joka muotoutuu edelleen vuorovaikutuksessa lasten ja huoltajien kanssa.

Toisena toimintaa ohjaavana arvona on tässä yhteydessä mainittava perheiden monimuotoisuus. Varhaiskasvatuksen arjessa kaikki perheet kohdataan tasa-arvoisesti ja ystävällisesti. Avoin ja ammatillinen

kasvatusyhteistyö kunnioittaa ja huomioi moninaisten perheiden kasvatusnäkömykset. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten perheiden perheidentiteettiä niin, että jokainen lapsi voi kokea oman perheensä arvokkaaksi. Eri kulttuureihin ja katsomuksiin tutustutaan, mutta myös suomalaista kulttuuriperintöä jaetaan yhteistyössä perheiden kanssa.

1.6.2023 alkaen varhaiskasvatusta velvoitti toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja yhdenvertaisuuslaki (1325/2014). Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun tueksi laadittu Opetushallituksen opas kannusti pohtimaan arvoja ja asenteita, jotka vaikuttavat omaan ja työyhteisön toimintaan sekä tunnistamaan ja purkamaan eriarvoistavia käytänteitä, jotka ovat esteenä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on osa varhaiskasvatusyksikön (ml. esiopetus) toiminnan vuosisuunnitelmaa ja siihen nostettiin yksikkökohtaisesti kaksi kehitettävää teemaa, joihin asetettiin toimikaudeksi tavoite, kehittämistoimenpiteet, aikataulu ja arviointi. Kehitettävät teemat nostettiin havaintojen tms. selvitysten perusteella.

Vuoden 2025 alusta lähtien laki ei enää velvoita varhaiskasvatuksen järjestäjiä laatimaan toimipaikkakohtaisia toiminnallisia yhdenvertaisuussuunnitelmia. Kaikkien varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien on laadittava yhdenvertaisuussuunnitelma, mutta se voi jatkossa olla yhteinen kaikille kyseisen toimijan toimipaikoille. Vaikka velvoitetta yksikkökohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien tekoon ei enää ole, tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen kohtelun vaade ei ole loppunut. Laki miesten ja naisten välisestä tasa- arvosta ja laki yhdenvertaisuudesta ovat edelleen voimassa ja Kouvolan varhaiskasvatussuunnitelma velvoittavana asiakirjana ohjaa työskentelyä. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä työ on jatkuva prosessi ja kytkeytyy muuhun pedagogiseen suunnitteluun. On tärkeää, että huomio kiinnitetään arjen tilanteisiin ja varhaiskasvatuksen konkretiaan niin, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat. Tässä työssä Opetushallituksen laatima ohjekirja ja suunnitelman pohjat voivat edelleen olla tarkoituksenmukaisia työkaluja.

Lisätietoja: varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Kirvesniemi, puh. 020 615 7224 , tiina.kirvesniemi(at)kouvola.fi

Sivistysjohtajan ehdotus:

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää antaa valtuustoaloitteeseen selostusosan mukaisen vastauksen asian käsittelystä kasvatus- ja opetuslautakunnassa.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan päätös:

Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Kaupunginhallitus 03.03.2025 § 65

Valmistelija: hallintojohtaja Saara Rahkonen-Rannikko, puh. 020 615 9066, saara.rahkonen-rannikko(at)kouvola.fi

Kasvatuksen ja opetuksen toimialan varhaiskasvatussyksikön vastaus valtuustoaloitteeseen, valmistelijana varhaiskasvatuspäällikkö:

Yhteenveto

Valtuutettu Jenni Aikio ja muut aloitteessa mainitut valtuutetut ovat jättäneet valtuustoaloitteen, jossa esittävät, että Kouvola jatkaa yhdenvertaisuuden edistämistyötään päiväkodeissa Kouvolan aiemman linjan ja nyt vielä voimassa olevan lain hengen mukaisesti riippumatta siitä, että lakisääteinen velvoite poistuu.

Vuoden 2025 alusta lähtien laki ei enää velvoita varhaiskasvatuksen järjestäjiä laatimaan toimipaikkakohtaisia toiminnallisia yhdenvertaisuussuunnitelmia. Kaikkien varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien on laadittava yhdenvertaisuussuunnitelma, mutta se voi jatkossa olla yhteinen kaikille kyseisen toimijan toimipaikoille. Vaikka velvoitetta yksikkökohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien tekoon ei enää ole, tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen kohtelun vaade ei ole loppunut. Laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta ja laki yhdenvertaisuudesta ovat edelleen voimassa ja Kouvolan varhaiskasvatussuunnitelma velvoittavana asiakirjana ohjaa työskentelyä. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä työ on jatkuva prosessi ja kytkeytyy muuhun pedagogiseen suunnitteluun. On tärkeää, että huomio kiinnitetään arjen tilanteisiin ja varhaiskasvatuksen konkretiaan niin, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat. Tässä työssä Opetushallituksen laatima ohjekirja ja suunnitelman pohjat voivat edelleen olla tarkoituksenmukaisia työkaluja.

Asian valmistelu ja vastaus aloitteeseen

Varhaiskasvatuksen toiminta perustuu Kouvolan varhaiskasvatussuunnitelmaan (Kouvolan VASU), joka on velvoittava asiakirja. Se tarkoittaa valtakunnallisia perusteita kuvaamalla kouvolaalaiset tavat suunnitella, toteuttaa, arvioida ja kehittää varhaiskasvatusta. Se on tiivis kuvaus riittävän hyvästä työstä sulkematta pois mitään lain, asetuksen tai varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden edellyttämää tavoitetta ja sisältöä. Kouvolan VASU:a ohjaa mm. kaupungin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma. Kouvolan strategisten linjausten mukaisesti varhaiskasvatuksessa toimimme yhdessä: kaikkien mielipiteitä

kuunnellaan ja arvostetaan. Toimintatavoissa korostuu osallistaminen ja erilaisuuden kunnioittaminen.

Yleisperiaattemme ovat YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen, varhaiskasvatustilain ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaiset: lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen huomioon ottaminen, yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus sekä lapsen syrjintäkielto. Kouvolan VASU:n toimintaa ohjaavista arvoista keskeinen on yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus. Tämän arvon toteutuminen näkyy varhaiskasvatuksessa siinä, että lapsilla on sukupuolestaan, syntyperästään, kieli- ja kulttuuritaustastaan tai häneen liittyvistä muista syistä riippumatta mahdollisuus kehittää taitojaan ja tehdä valintoja. Henkilöstö luo moninaisuutta kunnioittavan ilmapiirin, joka muotoutuu edelleen vuorovaikutuksessa lasten ja huoltajien kanssa.

Toisena toimintaa ohjaavana arvona on tässä yhteydessä mainittava perheiden monimuotoisuus. Varhaiskasvatuksen arjessa kaikki perheet kohdataan tasa-arvoisesti ja ystävällisesti. Avoin ja ammatillinen kasvatusyhteistyö kunnioittaa ja huomioi moninaisten perheiden kasvatusnäkökymykset. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten perheiden perheidentiteettiä niin, että jokainen lapsi voi kokea oman perheensä arvokkaaksi. Eri kulttuureihin ja katsomuksiin tutustutaan, mutta myös suomalaista kulttuuriperintöä jaetaan yhteistyössä perheiden kanssa.

1.6.2023 alkaen varhaiskasvatusta velvoitti toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja yhdenvertaisuuslaki (1325/2014). Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun tueksi laadittu Opetushallituksen opas kannusti pohtimaan arvoja ja asenteita, jotka vaikuttavat omaan ja työyhteisön toimintaan sekä tunnistamaan ja purkamaan eriarvoistavia käytänteitä, jotka ovat esteenä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on osa varhaiskasvatusyksikön (ml. esiopetus) toiminnan vuosisuunnitelmaa ja siihen nostettiin yksikkökohtaisesti kaksi kehitettävää teemaa, joihin asetettiin toimikaudeksi tavoite, kehittämistoimenpiteet, aikataulu ja arviointi. Kehitettävät teemat nostettiin havaintojen tms. selvitysten perusteella.

Vuoden 2025 alusta lähtien laki ei enää velvoita varhaiskasvatuksen järjestäjiä laatimaan toimipaikkakohtaisia toiminnallisia yhdenvertaisuussuunnitelmia. Kaikkien varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien on laadittava yhdenvertaisuussuunnitelma, mutta se voi jatkossa olla yhteinen kaikille kyseisen toimijan toimipaikoille. Vaikka veloitetta yksikkökohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien tekoon ei enää ole, tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen kohtelun vaade ei ole loppunut. Laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta ja laki yhdenvertaisuudesta ovat edelleen voimassa ja Kouvolan varhaiskasvatussuunnitelma velvoittavana asiakirjana ohjaa

työskentelyä. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä työ on jatkuva prosessi ja kytkeytyy muuhun pedagogiseen suunnitteluun. On tärkeää, että huomio kiinnitetään arjen tilanteisiin ja varhaiskasvatuksen konkretiaan niin, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat. Tässä työssä Opetushallituksen laatima ohjekirja ja suunnitelman pohjat voivat edelleen olla tarkoituksenmukaisia työkaluja.

Aloitteen tekijöiden kommentit vastauksesta

Valtuustoaloitteeseen laadittu vastaus on annettu valtuustoaloitteiden käsittelyohjeen mukaisesti aloitteen tekijöille kommentoitavaksi ennen vastauksen päätöksentekoon saattamista. Laadittuun vastaukseen ei saapunut kommentteja määräaikaan mennessä.

Yhteenveto: valtuustoaloitteessa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen, ja siihen liittyvät perustelut sekä mahdolliset rajoitteet

Kasvatus- ja opetuslautakunta katsoo, ettei aloite anna aihetta välittömiin toimenpiteisiin. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä työ varhaiskasvatuksessa on jatkuva prosessi ja kytkeytyy muuhun pedagogiseen suunnitteluun. On tärkeää, että huomio kiinnitetään arjen tilanteisiin ja varhaiskasvatuksen konkretiaan niin, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat. Tässä työssä Opetushallituksen laatima ohjekirja ja suunnitelman pohjat voivat edelleen olla tarkoituksenmukaisia työkaluja.

Lisätietoja: varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Kirvesniemi, puh. 020 615 7224 , tiina.kirvesniemi(at)kouvola.fi

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallituksen ehdotus kaupunginvaltuustolle:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. merkitä valtuustoaloitteeseen saadun vastauksen tiedoksi ja
2. todeta, ettei aloite anna aihetta muihin kuin vastauksessa mainittuihin toimenpiteisiin ja valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Kaupunginhallituksen päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.
